

Qeqqani Ilinniarnertuunngorniartfik
Midtgrønlands Gymnasiale Skole

Eksamensspørgsmål
Samfundsfag C
Juni 2016

Ideologier

Spørgsmål:

- 1) Redegør for ideologerne, herunder menneskesynet og deres syn på det offentlige og markedets rolle
- 2) Undersøg bilagene ved anvendelse af ideologierne
- 3) Diskutér ideologiernes løsninger på Grønlands udfordringer

Bilag:

Bilag 1) Kurt Kristensen: "Vi er alle jollefiskere for Vorherre", Sermitsiaq 21, 2015 (uddrag)

Bilag 2) Mikael Thinghuus, oplæg holdt på "Arctic Circle Greenland Forum", Nuuk 17. maj 2016 (uddrag)
<http://knr.gl/da/tv/piviusulersaarutit/arctic-circle-greenland-forum-17052016-part-2>

Bilag 3) Svar fra Karl-Kristian Kruse på paragraf 37-spørgsmål om landingspligt fra Michael Rosing 10. marts 2016 (uddrag)

Ord:

Klar i mælet: tydelig

Overordentligt: meget

Legitimt: acceptabelt, forståeligt

Infrastruktur: hvordan man rejser mellem steder, f.eks. veda at sejle, flyve, køre

Optimere: gøre noget optimalt, gøre noget på den bedste måde

Landingspligt: skibenes pligt til at lande en del af fisken, dvs. at den skal op på land

Filetering: at skære fisken op i fileter

Driftsøkonomisk: økonomisk for virksomhederne

Samfundsøkonomisk: økonomisk for samfundet

Udbytte: de penge, man tjener

Søværtsproduktion: produktion om bord på skibe

Betydelig: stor

(...)

Tegn en forsikring

En mørk og stormfund efterårsnat sank en halv snes joller og både i havnen i Kangaatsiaq.

5 Det viste sig efterfølgende, at flere fiskere, som mistede båd og fiskeredskaber, ikke havde tegnet en forsikring, og de stod pludselig uden mulighed for at forsørge sig og sine.

10 Partii Naleraqs Anthon Frederiksen stillede et § 37-spørgsmål til Naalakkersuisut for at få belyst de offentlige kassers mulighed for at yde hjælp til dem, der var blevet ramt på deres erhverv, men som ikke var forsikret.

(...)

– Partii Naleraq ønsker, at den offentlige hjælp til fiskere og fangere, hvis redskaber og udstyr bliver beskadiget i en naturkatastrofe, bør styrkes, begrundet Anthon Frederiksen.

(...)

Demokraternes ordfører Michael Rosing er klar i mælet.

25 – Vore børn lærer aldrig at passe på deres penge, hvis vi hele tiden giver dem ekstra lomme penge. På samme måde kan Demo-

kraterne ikke forstå, at flere partier i Inatsisartut insisterer på at behandle fiskerne og fangerne som børn, der ikke kan klare sig selv.

30 – Vi må holde op med at tro, at fiskere og fangere skal have hjælp til alt, hvad de foretager sig, og hvis jeg var fisker eller fanger, ville jeg være irriteret over, at omverdenen hele tiden behandler mig som en, der ikke kan tage vare på sig selv, siger Michael Rosing.

35 Og Michael Rosings egen båd? Den er forsikret!

(...)

(...)

Sillimmaseritsi

Ukiakkut unnuami taaqisumi anorleqisumi-lu Kangaatsiap talittarfiani umiatsiaaqqat angallatillu arlaqartut kivipput. Kingorna paasineqarpoq aalisartut arlaqartut umiat-siaminnut aalisarnermullu atortuminnut annaasaminnut sillimmasersimanngitsut, taamaalillutik imminut ilaqtuminnillu piler-suinissamut periarfissaaruteriasaarlutik.

Partii Naleqqamiit Anthon Frederiksen § 37 naapertorlugu Naalackersuisunut apeqquteqarpoq paasiniarlugu inuussutis-sarsiortimikkut eqqugaasunut sillimma-sersimanngitsutut arlaatigut pisortanit ikiorsiisoqarsinnaanersoq.

(...)

- Partii Naleqqami kissaatigaarput aali-sartut piniartullu ajunaarnersuaqartillugu sakkuminnik atortunillu ajoqusertoqartil-lugu pisortanit ikiorsiisinnaanerup anner-tusarneqarnissaa, Anthon Frederiksen tunngavilersuivoq.

(...)

Demokraatiniit oqaaseqartartoq Michael Rosing erseqqissuliorpoq.

- Meeqqattaa kaasarfimmiussa at ilaqa-taartuarutsigik aningaasanik paarsinissartik ilikkarnaviannngilaat. Taamaattumik Demo-kraatini paasisinnaanngilarput Inatsisartuni partiit arlaqartut aalisartut piniartullu meeqqatut nammineersinnaanngitsutut piniarmatigit.

- Eqqarsarunnaarniarta aalisartut piniar-tullu sutigut tamatigut ikiorneqartariaqar-tut, uangalu aalisartuusuguma piniar-tuullungaluunniit qinngarissagaluarpara avatangiisima nammineersinnaanngitsutut puiassappannga, Michael Rosing oqarpoq.

Michael Rosingillu nammineq angallataa? Sillimmasersimavoq!

(...)

Mikael Thinghuus, oplæg holdt på "Arctic Circle Greenland Forum",
Nuuk 17. maj 2016

- 5 (...) I nogle dele af Arktis, herunder Grønland, er fiskeri
overordentligt vigtigt (...) Nu vil jeg give jer et eksempel: jeg sagde,
at vi [Royal Greenland] driver 30 fabrikker i mange byer og bygder,
og nogle af vores konkurrenter driver sandsynligvis måske syv eller
10 otte fabrikker på steder, som vi ikke gør. Så der er omkring 45 byer
og bygder, der har deres egen fabrik. Hvis du har din egen fabrik,
kan du have din egen fiskeflåde på det sted, og mennesker kan
faktisk bo de steder. Hvis der ikke er nogen fabrik, er der ikke nogle
fiskere og der bor ingen mennesker der. Der er et stærkt og meget
15 legitimt ønske på tværs af alle partier i Grønland (ligesom i mange
steder i Nord) at det skal være muligt for mennesker at bo i små
samfund. Samtidig, hvis vi sammenligner effektiviteten og
produktiviteten ved at bruge fabrikstrawlere med effektiviteten ved
at anvende små fabrikker på land, i lyset af den svære infrastruktur,
20 så er fabrikstrawlerne meget mere effektive. Så, hvis vi bare skulle
optimere økonomisk - og vi bidrager meget til den grønlandske stat
gennem overskud, gennem skattebetaling, gennem afgifter – hvis vi
bare skulle optimere økonomisk, ville der være flere udenskærs
fiskerimetoder. Men hvis vi, på den anden side, ønsker at beskytte
kystsamfund, skulle der være mere indenskærs fiskeri. Nuvel, hvad
25 skal man vælge? (...) Dette må diskuteres på grundlag af fakta, på
grundlag af tydelige udtryk af hvilke ønsker der er, og i forståelse for
at man ikke altid kan få alt. Man træffer valg. (...)

(...) Now, in some parts of the Arctic, including Greenland, fisheries are tremendously important. (...) Now I give you one example: I said we operate 30 factories in many towns and villages and some of our competitors probably operate, say, seven or eight factories in places where we are not. So there are about 45 towns and villages that has its own factory. If you have your own fish factory you can have your own fishing fleet in that place and people can actually live in them. If there is no factory there will be no fishermen and there will be no people living there. There is a strong and very legitimate wish across parties in Greenland (as in many places in the North) that people should be able to live in small communities. At the same time, if we compare the efficiency and the productivity of using factory trawlers with efficiency given the difficult infrastructure small land-based factories the factory trawlers are much more efficient. So, if we were just to optimize financially - and we contribute greatly to the Greenlandic state through dividends, through taxes payed, through licensing fees - if we were just to optimize that there would be more offshore fishing methods. If, on the other hand, we want to protect coastal communities, there should be more in shore fishing. Now, so which one to choose? (...) This needs to be debated based on facts, based on transparent expressions of what are the wishes and understanding that you can't always get everything. You make choices. (...)

Spørgsmål (...) vedr. landingspligt: (...) Har Naalakkersuisut foretaget en samfundsøkonomisk vurdering af kravet om landing og filetering af fisk i forbindelse med tildelingen af kvoter til det havgående fiskeri? (...)

5

Begrundelse

10 (...) I forbindelse med tildeling af kvoter til det havgående fiskeri, eksempelvis af hellefisk og nu torsk i forsøgsfiskeri, stilles der krav om, at hele kvoten eller en del heraf skal landes med henblik på filetering på fabrikkerne. Fra dele af industrien har man gjort opmærksom på, at dette hverken er driftsøkonomisk eller samfundsøkonomisk optimalt, idet såvel erhvervet som de offentlige kasser vil kunne få et væsentligt større udbytte af en søværtsproduktion. (...)

15

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq
Medlem af Naalakkersuisut for Fiskeri, Fangst og Landbrug

NAALAKKERSUISUT
GOVERNMENT OF GREENLAND

Svar fra naalakkersuisoq for fiskeri, fangst og landbrug Karl-Kristian Kruse 26. februar 2016

20 Naalakkersuisut har som målsætning at skabe flere arbejdspladser i fiskeriet. Denne målsætning omfatter ikke blot trawlerne men i høj grad også produktionen på land. Det har således været afgørende for beslutningen om at indføre landingspligt på visse arter i det havgående fiskeri, at det skulle medføre mere beskæftigelse på land. Dette er baggrunden for kravet om landing og filetering. Der er ikke lavet en egentlig samfundsøkonomisk analyse af kravet om landing og
25 filetering. Det er Naalakkersuisuts synspunkt, at fordele og ulemper ved landingspligt ikke skal isoleres til et spørgsmål om kortsigtede økonomiske gevinster. Landingspligten, som den er i dag, har stor betydning for fiskeriet, beskæftigelsen og ikke mindst lokalsamfundene i de byer, hvor fisken eller rejerne bliver landet. Landingspligtens socioøkonomiske virkning på lokalsamfundene er således betydelig. (...)